Dnro 001/81/2024

Lotta Savinko

6.5.2024

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen tiistaina 7.5.2024 klo 12.15

U 14/2024 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta direktiiviksi lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ja seksuaalisen riiston sekä lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavan materiaalin torjumisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2004/68/JHA korvaamisesta

Akava ry kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa, että Akava pitää direktiiviehdotuksen tavoitteita lähtökohtaisesti myönteisinä ja tarpeellisina. Akava pitää kannatettavana EU:n yhteisiä vähimmäissäännöksiä vakavista lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista, koska tällöin voidaan vaikuttaa paremmin erityisesti rajoista riippumattomaan verkossa tapahtuvaan rikollisuuteen.

Lapsiin kohdistuva seksuaalinen häirintä ja -väkivalta tapahtuu ja leviää yhä useammin digitaalisesti verkossa. Akava pitää direktiiviehdotuksen tarkoitusta tehostaa lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan torjumista erityisen tarpeellisena varmistamalla se, että teknologinen kehitys on huomioitu sekä kriminalisoinneissa mahdollisina lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan tekotapoina että keinoina tutkia ja selvittää näitä rikoksia.

On ehdottoman tärkeää toimia tehokkaasti, pitkäjänteisesti ja monialaisesti, jotta lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa pystytään ehkäisemään ja puuttumaan mahdollisimman tehokkaasti. Direktiiviehdotuksessa on samoja tavoitteita kuin pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa vakavien lapsiin kohdistuvien rikosten uhrien suojelemisesta.

Lapsen oikeus suojeluun väkivallalta kuuluu lapsen tärkeimpiin oikeuksiin. Oikeus henkilökohtaiseen turvallisuuteen ja koskemattomuuteen on turvattu kaikille sekä perustuslaissa että useissa ihmisoikeussopimuksissa, kuten YK:n yleissopimuksessa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa. Nämä säädökset ja sopimukset suojaavat myös lapsia. Lisäksi useassa ihmisoikeussopimuksessa, kuten YK:n lapsen oikeuksien sopimuksessa sekä Euroopan neuvoston yleissopimuksessa lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan (ns. Lanzaroten sopimus) on lapsia väkivallalta suojaavaa ja sen haittaa vähentävää sääntelyä. YK:n lapsen oikeuksien komitea on antanut loppupäätelmät Suomelle (2023)

ja Lanzarote-komitea on antanut suositukset Suomelle (2022). Nämä loppupäätelmät ja suositukset on tärkeä huomioida kansallisessa valmistelussa.

Ehdotuksen tavoitteena on tehostaa rikosten ennaltaehkäisyä ja torjuntaa, parantaa rikosten uhreille tarjottavaa tukea sekä edistää osapuolten välistä yhteistyötä niin kansallisesti kuin jäsenvaltioiden välillä. Keskeisimmät muutosehdotukset koskevat uudenlaisia kriminalisointeja, enimmäisrangaistusten koventamista, oikeushenkilön rangaistusvastuuta, vanhentumisaikoja, ilmoittamisvelvollisuutta rikosepäilystä ja rikosrekisteritietojen pyytämisvelvollisuutta. Direktiivi-ehdotuksen vähimmäissäännöt rikosten määrittelystä ovat osin soveltamisalaltaan epätäsmällisiä. Uhrien suojelua, oikeussuojan saatavuutta ja rikosten ilmoittamista koskevaa sääntelyä on todennäköisesti tarve osittain tarkentaa. Lisäksi rikosten syyteoikeuden vanhentumisaikojen tulee olla riittävän pitkiä erityisesti lapsiin kohdistuvien rikosten osalta ja rikosvastuun toteutumiseksi.

Akava ry:n puolesta

Lotta Savinko
tasa-arvo- ja työympäristöpäällikkö